

Írta: Kovács Ágnes

Valóban legdrágább kincsünk a gyermek?²

F. Károly 3 hónapos csecsemőt 1992. december 22-én súlyos, életveszélyes állapotban vették fel a megyei kórház gyermekosztályára. A házi orvos az anya által elmondott előzményekre hivatkozva dokumentálta, hogy a csecsemőt a beutalás előtt 2 nappal édesapja bántalmazta.

Kórházi felvételekor súlyos idegrendszeri tüneteket észleltek. A koponya-röntgen csonttörést mutatott, a liquor vizsgálat gennyes agyhártyagyulladást, az ultrahang és a kutacspunkció kemény agyhártya alatti vérömlenyt igazolt. A csecsemő 8 napon át életveszélyes állapotban volt, 3 hétig intenzív kezelést igényelt. Ezt követően nyilvánvaló volt, hogy maradványtünetként súlyos halláskárosodás, valamint tartós kezelést igénylő, mozgászavarral járó ágykárosodás alakult ki.

Környezettanulmány a kórház kérésére, egy hónappal a kórházi beutalást követően készült.

Környezettanulmány 1993. január 21.:

„... az élettárs, F. Károly munkanélküli, időnként alkalmi munkát vállal. Gyakran italozik, ilyenkor agresszív. Az anya háztartásbeli, Károlyon kívül még két kiskorú gyermekét neveli. Mindhárom gyermeke más-más apától született.”

A gyermekosztály főorvosa, ismerte a környezettanulmányt, kérte a csecsemő állami gondozásba vételét. Az ideiglenes intézeti beutalás újabb 1 hónap elteltével érkezett meg. A határozat tényként említi a bántalmazást.

F. Károly ideiglenes hatályú intézeti beutalása 1993. február 15.:

„... Az apa, id. F. Károly italozó életmódot folytat. 1992. december 20-án este részeg volt, Karcsi sírt, ami az apát idegesítette. Elmondta élettársának, hogy hallgattassa el a gyermeket, mert különben ő elhallgattatja örökre...”

A házi orvos feljelentése és a kórház hivatalos dokumentációja alapján az apa, id. F. Károly „életveszélyt okozó testi sértés büntettének alapos gyanúja” miatt előzetes letartóztatásba került 1993. január 29-én, 5 héttel a csecsemő kórházba kerülése után. Letartóztatását 1993. február 12-én, vagyis 14 nap múlva bizonyítékok hiányára hivatkozva megszüntették: az anya a bántalmazás tényére vonatkozó állítását a különböző hatósági meghallgatások során hol visszavonta, hol megerősítette. A röntgen-lelet óvatos

² 1997 április 16-18 között Gyulán került megrendezésre a IV. országos gyermekvédelmi konferencia A gyermekek védelmében – a gyermekek védtelenségéről címmel. Az immár hagyományos konferenciát ezúttal a Békés Megye Képviselő testülete Gyermek- és Ifjúságvédő Intézete és az ANT SZ Békés megyei Intézete szervezte. E három napon számos érdekes, szakmailag magas színvonalú előadás hangzott el, olykor még parázs vita is kerekedett a résztvevők között – és ez rendkívüli fontossággal bír annak a ténynek a tükrében, hogy Magyarországon ez évben fogadták el az évszázad folyamán a második gyermekvédelmi törvényt. A szervezők lelkes munkáját dicséri, hogy e három napon az egész város (még a forgalmat felügyelő rendőrség is!) tudta, hogy itt ünnepli a szakma ezt az eseményt. Dr. Kovács Ágnes a gyulai csecsemőotthon igazgatója a konferencián elhangzott esettanulmányának közlésével szeretnének gratulálni a szervezőknek!

A szerkesztőség

megfogalmazásában csak az szerepelt, hogy „a törés lehetősége felmerül”, s egy ilyen „bizonytalan” lelet nem bizonyíték a koponyatörést illetően. Bár a többi orvosi lelet egyértelműen bizonyította a fizikai behatás eredményeképpen létrejövő agyi sérüléseket, a vizsgálatot felfüggesztették. Ettől kezdve a bántalmazás ténye már csak a Karcsi sorsát rendező hivatalos iratokban szerepel.

Karcsit 5 hónapos korában vettük fel a Csecsemőotthonba. Ezt követően sem a védőnő, sem a gyámügyi előadó, sem a miatta korábban vizsgálatot folytató hatóságok soha nem érdeklődtek felőle.

Egy békés megyei napilap újságírója nem tudott ilyen könnyen napirendre térni a véletlenül tudomására jutott ügy felett. A helyszínen járva megismerte a családot és választ keresett néhány kérdésre.

Békés Megyei Nap 1993. márc. 1.:

„... A falu védőnője elzárkózik a találkozás elől. A gyámügyi előadó sem szívesen áll rá a beszélgetésre, mondván: aztán majd én, meg a védőnő isszuk meg a levét...”

A házi orvos: „Azt hiszem, ha a szülők agresszivitása elegendő a gyermekek intézeti elhelyezéséhez, itt B.-n is legalább öt családot meg kellene bontani. „

Karcsi csecsemőotthoni tartózkodása alatt rendkívül problémás gyermek-volt. Rehabilitációs kezeléssel mozgáskárosodása rendeződött, de halláskárosodása a mai napig igen súlyos, hallókészülékkel sem javítható. Részben süketiségére, részben az elszenvedett bántalmazásra visszavezethetően változékony hangulatú, agresszív, de értelmileg jól fejlődő gyermekké vált. 3 éves korától a hallássérültek szegedi óvodájában és kollégiumában nevelkedik. 4 és fél éves korában még mindig meghatározó a csecsemőkori sérülés.

Pszichológiai szakvélemény F. Károly 4.5 éves gyermekéről 1997. január 22.:

„...Figyelme szórt, kapkodó. Igyekszik saját akaratát érvényesíteni, ha ebben akadályozzák, agresszióval válaszol...”

Karcsi sok nyomorúsággal terhes történetét egy kibontakozó happy end-del tudom befejezni: két hónapja egy Csongrád megyében élő, ép hallású pedagógus házaspár nevelőszülőként megismerve, megszeretve Karcsit, örökbefogadását határozta el. Közben azonban a kisfiú saját családjának története ment a maga útján.

Karcsi intézetbe kerülésekor két idősebb testvére, Norbert és Robi a gyámhatóság döntése alapján a családban marad.

F. Károly ideiglenes intézeti beutalása 1993. február 15.:

„... Amennyiben az anya a két nagyobb gyermek ellátásáról a legalapvetőbb dolgokban gondoskodik, úgy azok a családban maradhatnak...”

1994. január 31-én, bő egy évvel Karcsi tragédiája után a családdal egy utcában lakó szomszédok értesítése alapján a rendőrség beszállította a két gyermeket a Gyermekek- és Ifjúságvédő Intézetbe. Norbert akkor 6, Robi 4 éves volt.

K. Norbert és K. Róbert ideiglenes hatályú intézeti beutalása 1994. február 1.:

„... A védőnővel rendszeresen látogattuk a családot, és az élettárs kifogásolható magatartása miatt kilátásba helyeztük minden gyermek intézeti nevelésbevételét. F. K. nem

változtatott magatartásán, továbbra is italozik ... Az anya 1994. január 31-én ment be a szülőotthonba, (negyedik gyermekét megszülni), élettársára hagyta a gyermekeket, de az élettárs még aznap este ittasan bántalmazta őket. A gyermekek a rendőrkapitányság átírata szerint 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedtek. „

A bántalmazás pontos leírását a 2 és fél év múlva elkezdődött, 1997. február 18-án lezárt bírósági eljárás ítéletének indoklása részletesen tartalmazta. A tényállásban szereplő zúzódások hivatalosan és fizikailag 8 napon belül gyógyultak. Robi lelkének sérülései nem szerepeltek a tényállásban.

Tényállás az 1997. február 18-án kelt bírósági ítéletből:

„A vádlott nagyobb mennyiségű sört és kevertet fogyasztott el, majd ...elment a két kiskorú gyermekért a helybéli óvodába, majd velük együtt visszament a kocsmába. A vádlott tovább italozott, majd 18 és 19 óra közötti időben indultak haza a kocsmából.... A vádlott több alkalommal rákiabált a kislányokra, hogy menjenek rendesen. A Norbert utónevű gyermek a vádlott hangoskodásától megijedt és hazaszaladt. A Róbert utónevű gyermek pedig az úttestről a járdára futott. A vádlott ekkor ... a gyermek után szaladt, majd... utolérte és megütötte. A földön fekvő gyermeket a vádlott több alkalommal meg is rugdosta. A hangoskodásra a környéken levő kutyák kitartó ugatásba kezdtek, s erre figyelt fel Cs. Julianna B-i lakos is. A tanú barátnőjével kiment az utcára és látta, hogy az erősen ittas állapotban levő vádlott valamit rugdos a kerítésük tövében. ... Először azt hitte, hogy a vádlott kutyát bántalmaz, majd amikor közelebb ment, észlelte, hogy az egy kislányt üt és rugdos. Cs. Julianna odament, mondta neki, hogy hagyja abba a gyermek bántalmazását, ... majd továbbra is védelmébe vette a síró kislányt, felemelte a földről, majd letette, mondván a gyermeknek, hogy fusson el a helyszínről. A vádlott azonban ... elkapta és ismét bántalmazni kezdte. ...Kiabált is a gyermekre, hogy megfojtja és megöli. ... Róbert a bántalmazás következtében orrcsont és zúzott sebéseket szenvedett a nyakán és az arcán...”

Két hónappal később a 4 éves kislányról az intézeti pszichológus a következőket jegyezte fel:

Pszichológiai vélemény 1994. április 5.:

„... A családban átélt negatív élményeiről mesél Az anya élettársát csak Károlynak nevezi, és gyilkosként emlegeti... „

Ekkor a kislány nevelőszülőkhöz került, testvérével együtt. Két és fél évvel később Róbert elkezdte az iskolát. Néhány hónap múlva tanítónője és a pszichológus a következőket írta:

Vélemények 1996. december 18.:

Tanítónő: „Robi megjelenésével is kisebb vihart kavart a gyermekek körében. Olyan magatartást produkált, hogy a gyermekek megdöbbenek. (Pl. megette apapírt, kiköpött az utcára.) „

Pszichológus: „Átlagos intelligenciával rendelkezik. Véleményünk szerint nem értelmi fogyatékos, de az első osztályos követelmények teljesítésére nagyon nehezen képes.”

A 9 hónapon át húzódó bírósági eljárás végén Robit is meghallgatták. A tárgyaláson törvényes képviselőjével jelent meg, aki a következőjelentést írta:

Jelentés 1997. február 20.

„A kisfiú sajnos nem tudott három évvel ezelőtt történetekre visszaemlékezni. A bírónő nem gyötörte a gyermeket. ... Robi találkozott az édesanyjával és F. Károllyal, de rájuk sem nézett. Nagynénje is ott volt, neki nagyon örült. „

A bíróság 1997. február 18-án ítéletet hozott F. Károly vádlott ügyében:

ÍTÉLET

F. Károly bűnös súlyos testi sértés büntetének kísérletében, a bíróság ezért F. Károlyt 8 (nyolc) hónapi börtönbüntetésre ítéli. A börtönbüntetés végrehajtását 2 (kettő) évi próbaidőre felfüggeszti.

A bíróság a vádlottat a kiskorú veszélyeztetés büntette miatt emelt vád alól

FELMENTI

Egy eset ismertetését a tanulságok összefoglalásával illik lezárni. Ügy gondolom, tanulság bőven akad, mindazok, akik a három gyermek sorsának alakulásában részt kaptak vagy részt vállaltak, hivatalból, vagy emberségből, mérlegelhetik, akkor és azt tették-e, ami a legtöbb, legjobb volt, vagy lett volna. Biztos vagyok abban, hogy mindenki ismer egy Karcsit, Robit, és remélem, hogy mindenki találkozott olyan Juliannákkal, akik az üvöltöző, részeg dúvad kezéből megpróbálták kimenteni a bántalmazott kisfiút, olyan házaspárral, akik örökbe merik fogadni a problémás, süket gyermeket. Nincs jogom ítéletet mondani az ügyben résztvevő személyekről és intézményekről – senki nem tévedhetetlen, s a késői vagy hibás döntéseknek is van magyarázata. Egyetlen gondolatot szeretnék csak megfogalmazni:

Minden társadalom a törvényeivel védi az értékeit. Minél nagyobb az értéke valaminek a társadalom számára, annál súlyosabb büntetéssel sújtja azt, aki az értéket védő törvényt megszegi.

E kisfiúk sorsát megismerve merjük még állítani, hogy legdrágább kincsünk a gyermek?